

Tekst ujednolicony

uchwały nr XXII/552/2016 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 14 stycznia 2016 r. w sprawie przyznania w 2016 r. dotacji na realizację programu promocji zdrowia „Zdrowy Uczeń”, uwzględniający zmiany wynikające z uchwały nr XXV/628/2016 Rady Miasta Stołecznego Warszawy dnia 17 marca 2016 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyznania w 2016 r. dotacji na realizację programu promocji zdrowia „Zdrowy Uczeń”

**UCHWAŁA NR XXII/552/2016
RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY
z dnia 14 stycznia 2016 r.**

**w sprawie przyznania w 2016 r. dotacji na realizację programu promocji zdrowia
„Zdrowy Uczeń”**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 i 1890) oraz art. 114 ust. 1 pkt 1 i art. 115 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.¹⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Przyznaje się podmiotom leczniczym w 2016 r. dotację na realizację w środowisku nauczania i wychowania programu promocji zdrowia „Zdrowy Uczeń” w łącznej kwocie 5 795 740,00 zł (słownie złotych: pięć milionów siedemset dziewięćdziesiąt tysięcy trzysta czterdzieści).

2. Program, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

3. Wykaz podmiotów leczniczych, o których mowa w ust. 1, wraz z kwotami przyznanych dotacji stanowi załącznik nr 2 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi m.st. Warszawy.

§ 3. 1. Uchwała podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej m.st. Warszawy.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Wiceprzewodnicząca
Rady m.st. Warszawy**

Ewa Masny-Askanas

DYREKTOR
BIURA POLITYKI ZDROWOTNEJ
Dariusz Hajdukiewicz

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 788, 905, 1640, 1697, 1844, 1887, 1918 i 1991.

PROGRAM PROMOCJI ZDROWIA „ZDROWY UCZEŃ”

I. Opis

Promocja zdrowia wyłoniła się jako ruch społeczny w drugiej połowie XX w. zawdzięczając swój naukowy początek odkryciom epidemiologicznym, które wyłoniły indywidualne zachowania ludzi jako główny czynnik determinujący zdrowie jednostek. Wskutek wielu badań stopniowo zmieniano sposób rozumowania zjawisk zdrowotnych z tradycyjnego biomedycznego do podejścia holistycznego, uwzględniającego biopsychospołeczny kontekst uwarunkowań zdrowia ludzi.

W 1974 r. Minister Zdrowia Kanady Marc Lalonde wprowadził koncepcję pól zdrowia, stanowiących cztery nadrzędne kategorie determinant zdrowia, pośród których największe znaczenie dla kształtowania zdrowia mają: styl życia ludzi (55%), środowisko życia (20%), czynniki biologiczno-dziedziczne (15%), organizacja opieki zdrowotnej (10%).

W 1984 r. Biuro Regionu Europejskiego Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wydało dokument zatytułowany „Promocja Zdrowia”, w którym zaproponowano koncepcję systemowych działań w ramach polityki promocji zdrowia.

Za akt instytucjonalizacji promocji zdrowia uznaje się Kartę Ottawską (Ottawa Charter) uchwaloną w 1986 r. definiującą promocję zdrowia jako „proces umożliwiający ludziom kontrolę nad własnym zdrowiem oraz jego poprawę przez podejmowanie wyborów i decyzji sprzyjających zdrowiu, kształtowanie potrzeb i kompetencji do rozwiązywania problemów zdrowotnych oraz zwiększanie potencjału zdrowia”.

W 1990 r. opracowany został Narodowy Program Zdrowia, będący próbą zjednoczenia wysiłków różnych organów w celu utrzymania i poprawy zdrowia Polaków. Obecnie, obowiązuje czwarta wersja na lata 2007 – 2015, która uwzględnia główne kierunki polityki zdrowotnej i stwarza szansę na skuteczniejszą realizację zadań związanych ze zdrowiem społeczeństwa. Jednym z celów operacyjnych powyższego programu jest zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej społeczeństwa oraz działań w zakresie promocji zdrowia.

W 2012 roku powstał dokument „Zdrowie 2020, Europejska polityka wspierająca działania rządów i społeczeństw na rzecz zdrowia i dobrostanu człowieka”, który jest nową polityką, uzgodnioną przez 53 państwa członkowskie Europejskiego Regionu Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Wspólnie ustalone cele zakładają: „znaczącą poprawę stanu zdrowia i dobrostanu ludności, zmniejszenie nierówności zdrowotnych, wzmocnienie sektora zdrowia publicznego i zapewnienie wysokiej jakości, powszechnych, sprawiedliwych i zrównoważonych systemów ochrony zdrowia, których działanie skupia się na człowieku”. Obszar priorytetowy nr 1: Inwestowanie w zdrowie w oparciu o podejście cyklu życia i upodmiotowienie człowieka. Uznano iż, programy promocji zdrowia realizowane zgodnie z zasadami angażowania i upodmiotowienia ich uczestników przynoszą rzeczywiste korzyści.

W lipcu 2015 r. powstała Strategia Ministerstwa Zdrowia, której celem jest poprawa jakości życia i dobrobyt nas wszystkich dzięki nowoczesnemu i przyjaznemu systemowi ochrony zdrowia. Według kalendarza w niej zawartego, rok 2016 jawi się jako rok promocji zdrowia. Jednym z ważnych zadań powyższej strategii jest zapewnienie zdrowego rozwoju dzieci i młodzieży m.in. poprzez kształtowanie zdrowych postaw społecznych.

Po raz pierwszy powstała w Polsce ustawa o zdrowiu publicznym (27 października 2015 r. została podpisana przez Prezydenta), która ma poprawić koordynację działań podejmowanych w tej dziedzinie, kładąc nacisk na profilaktykę, edukację i promocję zdrowotną szczególnie w stosunku do dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Podstawą działań i narzędziem wykonawczym będzie Narodowy Program Zdrowia (NPZ) na lata 2016-2020. Celem strategicznym programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

Istotą ustawy jest stworzenie prawnych warunków funkcjonowania zdrowia publicznego, wdrożenie i ustalenie kompetencji wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za realizację zdrowia publicznego, w tym administracji publicznej, rządowej i samorządowej oraz podległym im instytucji zdrowia publicznego.

Bardzo istotnym jej elementem będzie edukacja zdrowotna, która stanie się niezbędnym elementem programów profilaktycznych i interwencyjnych mających na celu poprawę zdrowia społeczeństwa.

Definicja terminu „promocja zdrowia” określona jest w art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy o działalności leczniczej. Wynika z niej, iż promocja zdrowia to „działania umożliwiające poszczególnym osobom i społeczności zwiększenie kontroli nad czynnikami warunkującymi stan zdrowia i przez to jego poprawę, promowanie zdrowego stylu życia oraz środowiskowych i indywidualnych czynników sprzyjających zdrowiu”^[1].

Należy wskazać, że edukacja zdrowotna jest kluczowym narzędziem promocji zdrowia. Odnoszenie sukcesów w procesie promowania zdrowia zależy od aktywnego zaangażowania w ten proces ludności, wyposażonej we właściwą wiedzę i umiejętności. Tak rozumiana edukacja zdrowotna dąży do poprawy i ochrony zdrowia poprzez stymulowanie procesu uczenia, doprowadzając do zmian w zachowaniu jednostek.

Edukacja zdrowotna jest procesem dydaktyczno-wychowawczym, w którym uczniowie uczą się jak żyć, aby: zachować i doskonalić zdrowie własne i innych ludzi oraz tworzyć środowisko sprzyjające zdrowiu, a w przypadku choroby lub niepełnosprawności aktywnie uczestniczyć w jej leczeniu, radzić sobie i zmniejszać jej negatywne skutki.

Edukacja zdrowotna jest najtańszym skutecznym działaniem służącym poprawie stanu zdrowia.

II. Założenia programu

U podstaw programu „Zdrowy Uczeń” leży pewność, że istnieje potrzeba rozpowszechniania działań z zakresu promocji zdrowia.

^[1] Art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618 z późn. zm.).

Zdrowie jest nieodłącznym warunkiem osiągnięć szkolnych i dobrej jakości życia. Pożądane postawy i nawyki kształtowane są poprzez zdobywanie wiedzy o zdrowiu oraz umiejętności. Program kierowany jest do dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół publicznych, dla których m.st. Warszawa jest organem prowadzącym, tj. podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych, w których realizowane są świadczenia zdrowotne w środowisku nauczania i wychowania zakontraktowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Osobami realizującymi program są głównie pielęgniarki szkolne. Ponadto przy realizacji poszczególnych tematów możliwa jest współpraca z zapraszanymi osobami, np.: lekarzami, dietetykami, położnymi, itp.

III. Warunki realizacji programu

Program przewiduje udział uczniów w różnego rodzaju przedsięwzięciach organizowanych przez pielęgniarkę, np. apele, konkursy, przedstawienia o tematyce zdrowotnej, pokazy itp.

Ponadto program przewiduje możliwość wsparcia realizatorów poprzez opracowanie i dostarczenie materiałów edukacyjnych i informacyjnych do wykorzystania przez pielęgniarkę, jak również możliwość uczestnictwa w szkoleniach w obszarze związanym z promocją zdrowia oraz włączenie realizatora w prace wspierające kampanie prowadzone przez m.st. Warszawa, np. „Wiem co jem”.

Ze względu na charakter pozyskiwanych w trakcie trwania programu treści, niezbędnym warunkiem realizacji programu jest dostęp uczniów do materiałów edukacyjnych oraz do sprzętu audiowizualnego.

Realizator zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji potwierdzającej realizację programu w oparciu o wymogi zawarte w umowie.

IV. Cele

1. Cel główny:

Zapewnienie warunków do zdobywania przez uczniów wiedzy w zakresie zachowań prozdrowotnych i poszanowania własnego zdrowia oraz innych osób.

2. Cele pośrednie:

- a) Przekazanie wiedzy na temat higieny osobistej w tym jamy ustnej oraz prawidłowego odpoczynku, jako czynników mających ścisły związek pomiędzy prawidłowym myciem zębów a chorobami przyzębia i występowaniem próchnicy oraz prawidłową higieną odpoczynku i aktywności fizycznej a zdrowiem fizycznym i psychicznym,
- b) Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie racjonalnego modelu żywienia i picia wody jako czynnika mającego ścisły związek pomiędzy sposobem odżywiania a zachowaniem zdrowia,
- c) Nauka zasad i ćwiczenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz nauka unikania zagrożeń,
- d) Zwiększenie świadomości dotyczącej wczesnego wykrywania chorób nowotworowych oraz nauka samobadania piersi u dziewcząt oraz jąder u chłopców,
- e) Przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka chorób układu krążenia oraz możliwości działań w zakresie ich zapobiegania. Wpływ palenia tytoniu na powstawanie chorób układu krążenia.

Program jest uchwalany co roku, ale realizowany w perspektywie wieloletniej.

V. Treści

W roku 2016 program skupi się na następujących zakresach tematycznych:

- Higiena i jej wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne: higiena jamy ustnej jako ważny czynnik zapobiegający próchnicy, czysta skóra - zdrowie i uroda, higiena wzroku i słuchu jako ważne elementy percepcji, odpoczynek oraz aktywność fizyczna jako ważny element higieny,
- Odżywianie: zdrowe i racjonalne odżywianie oraz picie wody, czynniki wpływające na niewłaściwe odżywianie, skutki złego żywienia, higiena przygotowywania i spożywania posiłków,
- Pierwsza pomoc i unikanie zagrożeń: udzielanie pierwszej pomocy, bezpieczne korzystanie z kąpielisk, niebezpieczeństwo zabaw z petardami,
- Wczesne wykrywanie chorób nowotworowych „Piersi - uroda i zdrowie” - nauka samobadania piersi oraz „Zdrowe jądra” – nauka samobadania jader,
- Profilaktyka chorób układu krążenia.

Temat	Treści	Metody i środki realizacji	Efekty Uczeń:
1. Higiena i jej wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne (uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych oraz wychowankowie placówek opiekuńczo - wychowawczych)	- higiena jamy ustnej jako ważny czynnik zapobiegający próchnicy, - czysta skóra - zdrowie i uroda, - higiena wzroku i słuchu jako ważne elementy percepcji, - odpoczynek jako ważny element higieny.	- wykłady, - pogadanki, - rozmowy indywidualne, - konkursy, - plakaty i ulotki.	- umie przestrzegać zasad higieny osobistej, - zna zasady związane z myciem rąk przed jedzeniem i po wyjściu z toalety, - umie zastosować zasady profilaktyki i higieny jamy ustnej, - wie jak dbać o wzrok, - zna wpływ hałasu na słuch i układ nerwowy, - rozumie potrzebę uczestniczenia w spacerach i zabawach na świeżym powietrzu o każdej porze roku.
2. Odżywianie i picie wody (uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych oraz wychowankowie placówek opiekuńczo - wychowawczych)	- jak zdrowo i właściwie się odżywiać, - racjonalne odżywianie, - pierwsze i drugie śniadanie - czynniki wpływające na niewłaściwe odżywianie, - skutki złego żywienia, - higiena	- wykłady z użyciem materiałów informatycznych i pomocy dydaktycznych m.in. w ramach kampanii społecznej Wiem co jem, - pogadanki dla uczniów, - zajęcia tematyczne i prezentacje,	- zna piramidę zdrowego żywienia, - rozumie znaczenie spożywania posiłku przed wyjściem do szkoły oraz drugiego śniadania w szkole, - rozumie wpływ właściwego odżywiania się i picia wody na zdrowie, - umie krytycznie odbierać reklamy żywności niekorzystnie

	przygotowywania i spożywania posiłków i picia wody.	- konkurs plastyczny, - plakaty Piramida Zdrowego Żywienia.	wpływającej na zdrowie (chipsy, batony, napoje gazowane), - potrafi wymienić produkty zdrowe i niekorzystnie wpływające na zdrowie, rozumie wpływ właściwego odżywiania się na zdrowie.
3. Pierwsza pomoc i unikanie zagrożeń (uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych oraz wychowankowie placówek opiekuńczo - wychowawczych)	- udzielanie pierwszej pomocy, - bezpieczne korzystanie z kąpielisk, - niebezpieczeństwo zabaw z petardami.	- wykłady z użyciem pomocy dydaktycznych, - pokazy, - ćwiczenia i instruktaże.	- zna zasady udzielania pierwszej pomocy, - zna zasady bezpiecznego zachowania się na kąpieliskach, - zna niebezpieczeństwa jakie grożą podczas zabaw petardami.
4. Wczesne wykrywanie chorób nowotworowych: „Piersi - uroda i zdrowie” (dziewczeta gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych) „Zdrowe jądra” (chłopcy gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych)	- nauka samobadania piersi. - nauka samobadania jąder.	- wykłady z użyciem pomocy dydaktycznych, - pogadanki, - pokaz, - instruktaż, - ćwiczenia na fantomach.	- potrafi prawidłowo badać piersi, - zna znaczenie wczesnego wykrywania chorób. - potrafi prawidłowo badać jądra, - zna znaczenie wczesnego wykrywania chorób.
5. Profilaktyka chorób układu krążenia (uczniowie szkół ponadgimnazjalnych)	- prawidłowe ciśnienie tętnicze, - jak zapobiegać chorobom krążeniowym.	- wykłady, - pogadanki, - rozmowy indywidualne.	- zna zależność między aktywnym spędzaniem czasu a stanem zdrowia, - wie o znaczeniu prawidłowego ciśnienia tętniczego dla zdrowia, - rozumie zależność między zdrowym stylem życia a zapobieganiem chorobom krążeniowym, - zna wpływ palenia papierosów na układ krążenia.

Tematykę programu opracowano w oparciu o Narodowy Program Zdrowia oraz wytyczne Światowej Organizacji Zdrowia, które dotyczą, m.in.: higieny i jej wpływu na zdrowie fizyczne i psychiczne, racjonalnego odżywiania, zapobiegania urazom, wczesnego wykrywania chorób nowotworowych oraz profilaktyki chorób układu krążenia.

Jednocześnie program jest zgodny z założeniami uchwały nr LXII/1789/2005 Rady m.st. Warszawy z dnia 24 listopada 2005 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy do 2020 roku (Cel strategiczny 1.: Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców Warszawy, Cel operacyjny 1.1.: Podniesienie poziomu dostępności usług publicznych, w tym oświaty, kultury, rekreacji i sportu, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej) oraz z uchwałą nr XLVI/1427/2008 Rady m.st. Warszawy z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie Społecznej Strategii Warszawy - Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2020 (Cel strategiczny 1.: Zintegrowana polityka społeczna, Cel szczegółowy 1.2.: Zintegrowane strategie i programy polityki społecznej, Cel strategiczny 2.: Wzrost potencjału społecznego, Cel szczegółowy 2.1.: Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego Warszawy jako czynnika decydującego o szansach rozwoju, Cel strategiczny 3.: Integracja i reintegracja społeczna i zawodowa, Cel szczegółowy 3.10.: Poprawa stanu zdrowia), jak również z założeniami uchwały nr XXXI/717/2012 Rady m.st. Warszawy z dnia 3 lutego 2012 r. w sprawie przyjęcia Warszawskiego Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia na lata 2012 – 2016.

VI. Metody i środki realizacji

Metodami realizacji programu „Zdrowy Uczeń” będą: wykłady, pogadanki, różnego rodzaju formy graficzne, pokazy filmów, indywidualne rozmowy, konkursy, festyny, ćwiczenia i pokazy, gry, zabawy, testy oraz inne.

VII. Ewaluacja i wskaźniki do monitorowania oczekiwanych efektów

1. Przeprowadzanie wśród uczniów ankiet, testów lub innych form sprawdzających wiedzę z zakresu przyswojonych treści dotyczących tematów realizowanego programu. Dokumenty sprawdzające wiedzę uczniów przechowywane są przez realizatorów i winny być przekazane do dyspozycji m.st. Warszawy na każde żądanie.
2. Przeprowadzanie ankiet ewaluacyjnych wśród pielęgniarek realizujących program. Wzory ankiet ewaluacyjnych oraz wzory zbiorczych sprawozdań z ewaluacji programu stanowiąc będą załączniki do umowy.

Wskaźniki ewaluacji bezpośrednio po zakończeniu:

- a) ilościowe (twarde) – liczba dzieci i młodzieży biorących udział w poszczególnych tematach,
- b) jakościowe:
 - rezultatu (miękkie): zwiększanie wiedzy uczniów - przeprowadzanie testów wiedzy,
 - oddziaływania: zwiększanie atrakcyjności programu i zaangażowania uczniów w trakcie realizacji - prowadzenie obserwacji uczestniczącej niekontrolowanej.

VIII. Czas trwania programu

Od chwili podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2016 r. (z wyłączeniem okresu ferii letnich).

Załącznik nr 2
do uchwały nr XXII/552/2016
Rady m.st. Warszawy
z dnia 14 stycznia 2016 r.

Lp.	Nazwa podmiotu leczniczego	Klasyfikacja budżetowa	Kwota dotacji w zł
1.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Bemowo-Włochy ul. Wrocławska 19	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	401220,00
2.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Warszawa – Białołęka ul. Milenijna 4	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	420170,00
3.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa – Mokotów ul. A. J. Madalińskiego 13	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	758960,00
4.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa – Ochota ul. Szczęśliwicka 36	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	464210,00
5.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Praga Południe ul. Krypska 39	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	554300,00
6.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa – Praga Północ ul. Jagiellońska 34	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	862320,00
7.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa – Rembertów ul. Zawiszaków 23	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	73340,00
8.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa – Targówek ul. Tykocińska 34	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	362120,00
9.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Warszawa – Ursynów ul. Zamiany 13	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	360890,00
10.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa - Wawer ul. J. Strusia 4/8	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	237010,00
11.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa - Wesoła ul. J. Kilińskiego 50	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	83100,00
12.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Warszawa Wola - Śródmieście ul. E. Ciołka 11	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	556710,00
13.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa – Żoliborz ul. K. Szajnochy 8	Dz. 851 Rozdz. 85149 § 2560	661390,00
Razem			5795740,00 zł